SKEDA INFORMATTIVA TEMATIKA

TAS-SEMESTRU EWROPEW

NINDIRIZZAW L-INUGWALJANZI

1. INTRODUZZJONI

Il-kwistjoni tal-inugwaljanza żiedet fl-importanza f'dawn l-aħħar snin. L-effetti tal-kriżi ekonomika fuq l-Ewropa kienu profondi, billi reġġgħu lura s-snin tal-konverġenza fl-istandards tal-għajxien u poġġew pressjoni konsiderevoli fuq is-sistemi ta' ħarsien soċjali. L-inugwaljanza żdiedet fil-maġġoranza tal-Istati Membri, tant li wasslet għal tħassib kemm għas-sostenibbiltà tat-tkabbir kif ukoll għall-koeżjoni soċjali.

Jeżisti wkoll tħassib dwar l-inklussività tat-tkabbir. Meta l-introjtu prodott f'pajjiż, kif imkejjel mill-PDG, ikun qed jikber b'rata aktar mgħaġġla mill-introjti li jaslu għand il-familji ta' dak il-pajjiż, dan jissuġġerixxi li t-tkabbir mhuwiex inklużiv u li l-benefiċċji tiegħu mhumiex qed jinħassu mill-familji kollha. Pereżempju, l-evidenza turi li l-familji bl-ogħla introjtu fl-Istati Uniti bbenefikaw kważi esklussivament mit-tkabbir tal-PDG fis-snin riċenti[1].

Filwaqt li l-istrateġija Ewropa 2020 tiffoka fuq it-tnaqqis tal-faqar, l-isfida tat-tnaqqis tar-riskju tal-faqar hija marbuta mad-dibattitu dwar l-inugwaljanza[2].

Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali ppreżentat mill-Kummissjoni Ewropea f'April 2017 jindirizza l-inugwaljanza fl-introjtu b'mod aktar espliċitu. It-tielet prinċipju tal-Pilastru jistabbilixxi d-dritt għal opportunitajiet indaqs għal kulħadd. Mill-14-il indikatur ewlieni fit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, wieħed huwa relatat direttament mal-inugwaljanza fl-introjtu, filwaqt li bosta oħrajn jindirizzaw oqsma ta' politika relatati mill-qrib mal-ġlieda kontra l-inugwaljanza fl-introjtu li qed tiżdied u l-għoti ta' aktar opportunitajiet ugwali.

Dan id-dokument għandu l-għan li jipprovdi ħarsa ġenerali qasira lejn żewġ dimensjonijiet ewlenin tal-isfida tal-inugwaljanza fl-Unjoni Ewropea, jiġifieri l-inugwaljanza fl-introjtu u l-inugwaljanza fl-opportunitajiet[3]. Huwa strutturat kif ġej: it-taqsima 2 tipprovdi definizzjonijiet, indikaturi tal-kejl u ħarsa ġenerali lejn l-isfidi attwali fl-UE; it-taqsima 3 teżamina x'jixpruna l-inugwaljanza u t-taqsima 4 tistabbilixxi l-istrumenti ta' politika li jistgħu jużaw l-Istati Membri biex inaqqsu l-inugwaljanza.

---

1 Ara Saez E. (2016) "Striking it Richer: The Evolution of Top Incomes in the United States".

2 Il-faqar jitkejjel bħala l-perċentwal ta' nies li jgħixu f'familji b'introjtu taħt livell limitu marbut mal-introjtu medjan tal-familji. Jekk il-faqar jonqos, dan jimplika wkoll inqas inugwaljanza fl-introjtu.

3 Il-pajjiżi koperti mid-dejta f'din l-iskeda informattiva huma l-UE28, sakemm ma jiġix speċifikat mod ieħor.

L-iskedi informattivi tematiċi li jipprovdu aktar tagħrif dwar dan il-qasam ta' politika jinkludu dawk dwar: *Il-Politiki Attivi tas-Suq tax-Xogħol; L-Adegwatezza u s-Sostenibbiltà tal-Pensjonijiet*; *Is-Saħħa u s-Sistemi tas-Saħħa; Il-Ħiliet għas-Suq tax-Xogħol; Il-Ġlieda kontra l-Faqar u l-Inklużjoni Soċjali; Is-Sistemi Fiskali u l-Amministrazzjoni tat-Taxxa; Is-Sistemi għall-Iffissar tal-Pagi.*

2. ID-DEFINIZZJONI U L-KEJL TAL-INUGWALJANZA

L-inugwaljanza hija sfida multidimensjonali. Filwaqt li l-inugwaljanzi jistgħu jitqiesu f'ħafna dimensjonijiet differenti, żewġ kunċetti ewlenin huma *l-inugwaljanza fl-eżitu (introjtu u ġid)* u *l-inugwaljanza fl-opportunitajiet*[4].

L-inugwaljanza fl-introjtu: Din tirreferi għal kif l-introjtu miksub f'ekonomija jitqassam fost il-popolazzjoni. Ġeneralment, din tiġi kkalkolata fil-livell tal-familja (jiġifieri billi l-introjtu jinġabar flimkien għall-membri kollha tal-familja), ponderata għan-numru ta' membri tal-familja u l-età tagħhom[5].

L-inugwaljanza fil-ġid: F'xi pajjiżi, bħall-Awstrija, il-Pajjiżi l-Baxxi u l-Ġermanja, filwaqt li l-inugwaljanza fl-introjtu mhijiex partikolarment għolja, l-inugwaljanza fil-ġid ilha tiżdied f'dawn l-aħħar snin[6]. B'mod ġenerali, il-ġid għandu t-tendenza li jitqassam b'mod inugwali mill-introjtu, minħabba r-rwol tal-wirt u l-prezzijiet tal-proprjetà li qegħdin jogħlew.

L-inugwaljanza fl-opportunitajiet: L-inugwaljanza fl-introjtu tkejjel *ir-riżultati*, iżda din hija taħlita ta' (i) l-opportunitajiet mogħtija lil individwu fit-twelid, (ii) l-għażliet li huwa għamel fil-ħajja, u (iii) ix-xorti. Filwaqt li huwa aktar diffiċli biex jitkejjel, l-iżgurar li l-individwi jkollhom opportunità indaqs li jirnexxu huwa għan ta' politika li fuqu hemm kunsens aktar ċar, milli sabiex jinkisbu riżultati indaqs.

L-inugwaljanza fl-opportunitajiet tista' tikkontribwixxi għall-inugwaljanza fl-introjtu, u viċi versa. Nuqqas ta' opportunitajiet indaqs iwassal għal inugwaljanza akbar fl-introjtu, minħabba li l-ħiliet tal-ġenerazzjoni li jmiss u l-potenzjal tal-qligħ ikomplu jitbiegħdu minn xulxin minħabba l-pożizzjonijiet inizjali differenti tagħhom. Bil-maqlub, jekk l-introjtu jitqassam b'mod inugwali żżejjed, dan jista' jirriżulta f'inqas opportunitajiet indaqs għall-ġenerazzjoni li jmiss, minħabba li l-vantaġġi tal-familja li jirriżultaw minn introjtu u ġid ogħla jgħaddu b'mod aktar faċli lill-ġenerazzjoni li jmiss. Dan l-effett ta' tisħiħ b'mod reċiproku jindika r-rwol importanti tal-politika fit-tkissir taċ-ċiklu ta' żvantaġġ (ara t-Taqsima 4).

Ġeneralment jitqies li ċerta inugwaljanza tista' tipprovdi inċentivi għall-investiment fil-kapital uman, il-promozzjoni tal-mobilità u l-istimolu tal-innovazzjoni. L-inċentivi ekonomiċi — li huma importanti għat-tkabbir — jiddependu fuq il-possibbiltà li individwu jikseb riżultati aħjar permezz tal-ħidma iebsa tiegħu stess.

Madankollu, meta l-inugwaljanza ssir kbira wisq, tista' tkun ta' theddida għat-tkabbir. Dan partikolarment minnu meta tkun xprunata miż-żieda fil-faqar fl-iżjed livell baxx tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Meta l-individwi fl-iżjed livell baxx tad-distribuzzjoni tal-introjtu (jew tal-ġid) ma jkollhomx ir-riżorsi sabiex jinvestu fil-ħiliet u l-edukazzjoni tagħhom, jista' jkun li ma jkunux jistgħu jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom, li huwa ta' ħsara

[4] Dimensjoni importanti oħra tal-inugwaljanza hija l-inugwaljanza bejn il-ġeneri. Dan huwa ttrattat fi skeda informattiva tematika separata dwar *il-Parteċipazzjoni tan-Nisa fis-Suq tax-Xogħol*.

[5] Din hija magħrufa bħala skala ta' ekwivalenza. Il-Kummissjoni tuża "l-iskala ta' ekwivalenza mmodifikata tal-OECD", li tassenja valur tal-piż ta' 1 għall-kap tal-familja, 0.5 għal kull persuna adulta addizzjonali u 0.3 għal kull tifel jew tifla.

[6] Mill-2011 sal-2014, l-inugwaljanza fil-ġid żdiedet fil-maġġoranza tal-pajjiżi taż-Żona Euro, kif imkejla permezz tal-koeffiċjent Gini tal-ġid nett.

għat-tkabbir ġenerali. Barra minn hekk, id-distribuzzjoni mill-ġdid tal-introjtu tista' tgħin ukoll sabiex tistimula d-domanda fl-ekonomija, minħabba li l-familji bi dħul baxx għandhom it-tendenza li jonfqu aktar.

L-inugwaljanza ddgħajjef ukoll il-ġustizzja soċjali. Jekk ir-riżorsi tal-ekonomija jitqassmu b'mod irregolari żżejjed, dan jista' jkun ta' theddida għall-koeżjoni soċjali u għal sens ta' appartenenza komuni. Dawn iż-żewġ effetti jistgħu jkunu partikolarment evidenti jekk il-livelli għolja ta' inugwaljanza jiġu xprunati minn numri akbar ta' nies li jgħixu fil-faqar. Dawn in-nies jistgħu jkunu qegħdin jiffaċċjaw iżjed privazzjoni, problema ta' persuni mingħajr dar jew esklużjoni soċjali.

Il-kejl tal-inugwaljanza

L-inugwaljanza fl-introjtu tista' titkejjel bl-użu ta' firxa ta' indikaturi. Uħud minn dawk l-aktar komuni jintużaw huma l-**proporzjon S80/S20** u l-**koeffiċjent Gini**.

Il-proporzjon S80/S20 ikejjel l-introjtu annwali tal-20 fil-mija tal-aktar familji sinjuri, meta mqabbla mal-20 fil-mija tal-ifqar familji. Dan huwa l-indikatur ewlieni sabiex titkejjel l-inugwaljanza fit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Għalhekk, pereżempju, S80/S20 ta' 5.0 ifisser li 20 % tal-aktar familji sinjuri jirċievu ħames darbiet aktar introjtu f'sena mill-ifqar 20 %. S80/S20 ogħla jimplika aktar inugwaljanza fl-introjtu; numru aktar baxx jimplika inqas inugwaljanza. S80/S20 ta' 1.0 jimplika ugwaljanza perfetta ta' introjtu — jiġifieri, il-familji kollha jkollhom l-istess introjtu annwali. Għall-UE[7], l-S80/S20 huwa ta' madwar 5.1 (2015) (ara l-Illustrazzjoni 1).

[7] UE tirreferi għat-28 Stat Membru tal-Unjoni; il-valuri huma medja ponderata.

Illustrazzjoni 1: L-inugwaljanza fl-introjtu kif imkejla permezz tal-proporzjon S80/S20, 2007-2015

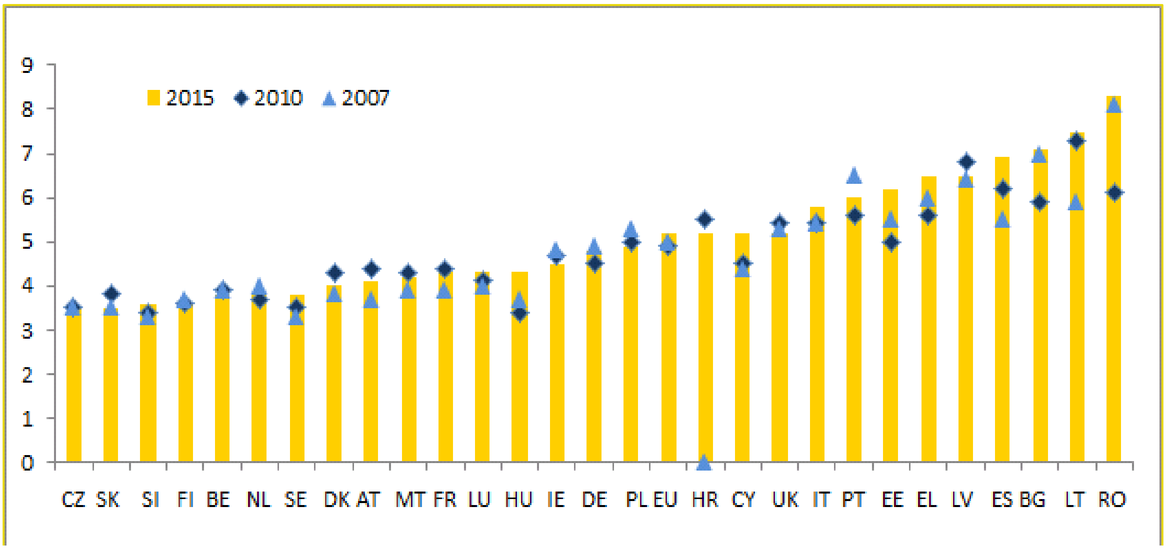

Illustrazzjoni 2: L-inugwaljanza fl-introjtu kif imkejla permezz tal-koeffiċjent Gini, 2007-2015

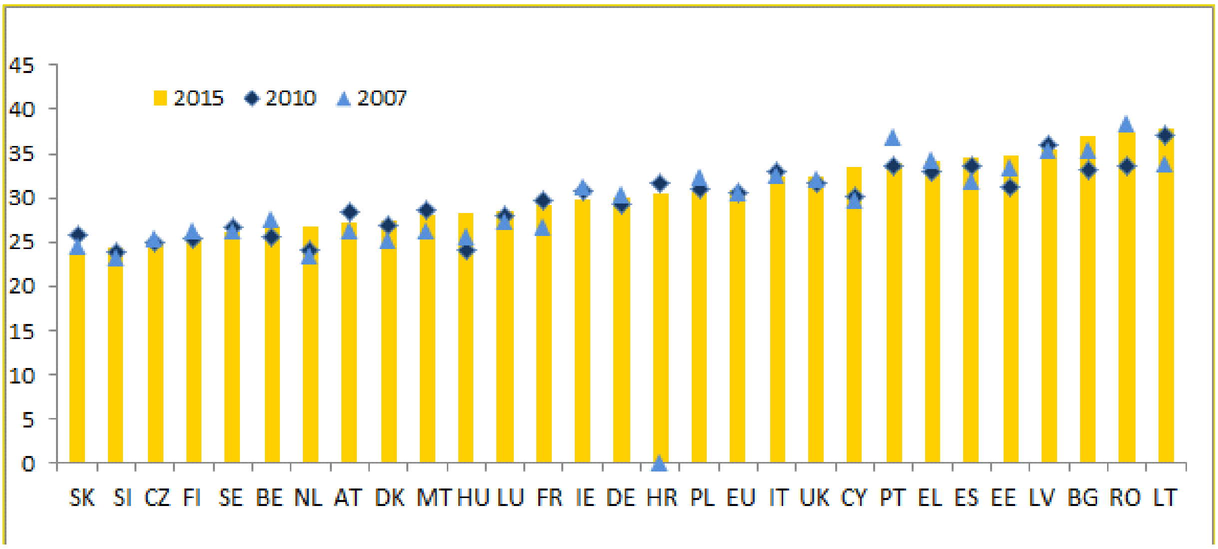

Il-Koeffiċjent Gini huwa l-aktar kejl komuni tal-inugwaljanza fl-introjtu fuq livell internazzjonali. Ikejjel id-distribuzzjoni tal-introjtu billi jqabbel il-pożizzjoni tal-introjtu ta' kull familja ma' dik tal-familji l-oħrajn kollha. Permezz ta' kostruzzjoni, il-koeffiċjent huwa espress bħala valur perċentwali bejn 0 u 100. Gini ta' 0 jimplika ugwaljanza perfetta tal-introjtu; Gini ta' 100 jimplika li l-introjtu kollu fl-ekonomija kien qed jakkumula għal familja waħda biss, li allura jimplika inugwaljanza perfetta tal-introjtu. Għall-UE, il-Koeffiċjent Gini huwa ta' madwar 31 (2015) (ara l-Illustrazzjoni 2).

L-inugwaljanza fl-opportunitajiet ma tistax titkejjel direttament bl-użu ta' indikaturi standard. Minħabba li jistgħu jiġu osservati direttament biss l-eżiti ta' persuna waħda, sabiex jinkiseb għarfien dwar kif inhuma l-opportunitajiet inugwali, iridu jsiru ċerti suppożizzjonijiet u jeħtieġ li jintużaw indikaturi sabiex titkejjel l-ugwaljanza fl-opportunitajiet.

L-indikaturi sabiex jitkejlu l-opportunitajiet huma ffokati fuq iż-żgħażagħ. Minħabba li s-sitwazzjoni ta' individwu tirriżulta mill-għażliet li jsiru, u mix-xorti esperjenzata, matul il-ħajja ta' dak l-individwu, wieħed jista' jassumi li, għal persuni iżgħar fl-età, il-benesseri osservat (inkluż l-introjtu) huwa inqas assoċjat mal-għażliet tal-ħajja ta' individwu, u aktar mal-opportunitajiet mogħtija lilhom. Għal din ir-raġuni, ir-riskju ta' faqar jew esklużjoni soċjali għat-tfal huwa indikatur importanti ta' opportunitajiet inugwali (ara l-Illustrazzjoni 3).

Illustrazzjoni 3: It-tfal (<16-il sena) f'riskju ta' faqar jew esklużjoni soċjali, 2007-2015

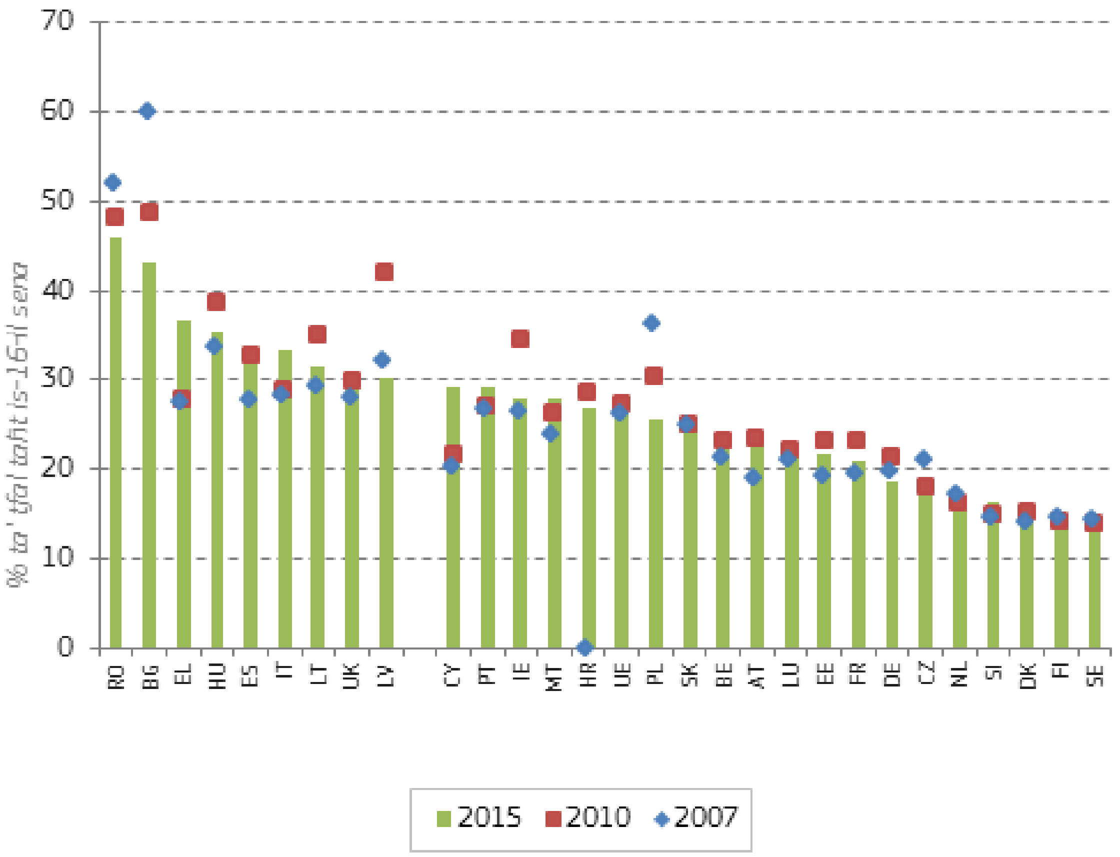

L-inugwaljanza fl-opportunitajiet hija marbuta wkoll mal-iżvantaġġ mgħoddi minn ġenerazzjoni għal oħra. Indikatur importanti ieħor tal-opportunitajiet indaqs huwa r-relazzjoni bejn l-eżiti edukattivi tal-adoloxxenti u l-istatus soċjoekonomiku tal-ġenituri tagħhom. Fejn ikun hemm korrelazzjoni għolja bejn prestazzjoni edukattiva baxxa u kisba ta' ħiliet baxxi tal-ġenituri, din tissuġġerixxi li s-servizzi pubbliċi (b'mod partikolari l-edukazzjoni) mhumiex ta' suċċess fil-promozzjoni ta' opportunitajiet ugwali għat-tfal kollha, irrispettivament mill-isfondi soċjali tagħhom[8]. (Ara l-Illustrazzjoni 4)

L-istat tal-inugwaljanza fil-pajjiżi tal-UE

Madwar l-UE, l-inugwaljanza fl-introjtu żdiedet kemmxejn. Fl-2016, il-proporzjon S80/S20 kien 5.1 għall-UE, li żdied minn 4.9 fl-2010 u li jirrifletti żieda f'ħafna Stati Membri, iżda mhux f'kollha. Il-koeffiċjent Gini juri evoluzzjoni simili, billi żdied minn 30.5 għal 31.0[9] matul l-istess perjodu. Iż-żieda hija aktar evidenti għall-inugwaljanza fl-introjtu tas-suq (jiġifieri l-inugwaljanza qabel ma jitqiesu t-taxxi u t-trasferimenti soċjali), billi s-sistema fiskali u tal-benefiċċji għandha effett ta' ekwalizzazzjoni.

L-inugwaljanza tirriżulta minn tkabbir tal-introjtu baxx fost il-familji aktar foqra. Filwaqt li l-inugwaljanza dejjem tikber tirriżulta kemm minn tkabbir aktar mgħaġġel tal-introjtu fl-ogħla livell tad-distribuzzjoni kif ukoll minn tkabbir aktar bil-mod mit-tkabbir medju fl-iżjed livell baxx, huwa t-tkabbir bil-mod fl-iżjed livell baxx li kellu l-akbar effett fuq l-inugwaljanza ġenerali fis-snin wara l-kriżi. Dan l-effett kien partikolarment qawwi fir-Rumanija u l-Portugall, iżda wkoll fl-Italja u l-Ġermanja[10].

Illustrazzjoni 4: Varjazzjoni fil-prestazzjoni skolastika (xjenza) skont l-isfond soċjoekonomiku tal-ġenituri għat-tfal (15-il sena), 2006-2015

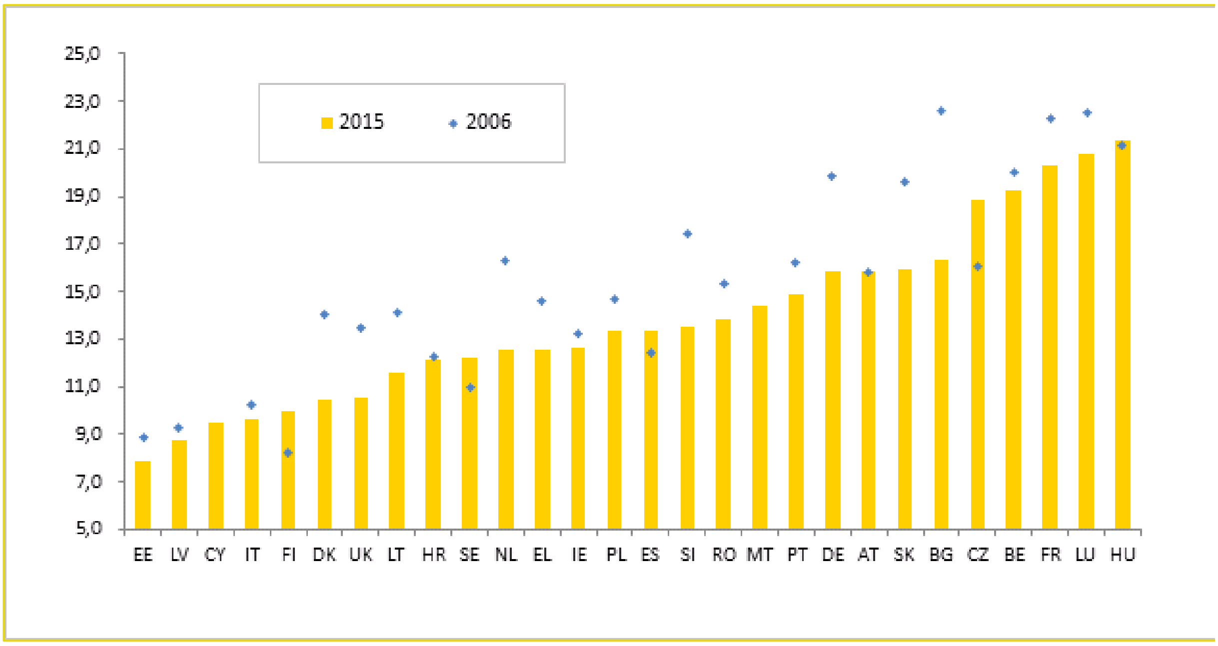

[8] Il-varjazzjoni fil-prestazzjoni skolastika spjegata mill-istatus soċjoekonomiku tal-istudenti hija indikatur sekondarju tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali.

[9] Din hija l-medja Gini għall-pajjiżi tal-UE u mhux il-Gini tal-popolazzjoni tal-UE b'mod ġenerali.

[10] Dan huwa spjegat mill-bidla mill-2010 sal-2015 fil-proporzjon tal-introjtu S50/S10, li turi żidiet qawwija f'dawn il-pajjiżi, li jindikaw tnaqqis fis-sehem tal-introjtu għall-ifqar familji.

Il-medja tal-UE taħbi varjazzjoni konsiderevoli u li qed tikber bejn il-pajjiżi. Filwaqt li għas-Slovakkja, l-S80/S20 naqas mill-kriżi 'l hawn u huwa wieħed mill-aktar baxxi fl-UE (fi 3.5 fl-2015), fir-Rumanija kien qed jiżdied serjament u huwa l-ogħla (fi 8.3). L-inugwaljanza fl-introjtu tas-suq żdiedet l-aktar fil-Portugall, il-Greċja u l-Bulgarija; madankollu, f'ħafna Stati Membri ftit li xejn kien hemm bidla (l-Ungerija u Franza), filwaqt li f'xi wħud din saħansitra naqset (l-Irlanda, il-Lussemburgu, l-Italja)[11].

Aktar tfal qegħdin jgħixu fil-faqar bħala riżultat tal-kriżi mill-2007 sal-2010, iżda n-numru naqas fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fis-snin sal-2015. Il-Polonja u l-Bulgarija jispikkaw bħala li rreġistraw l-akbar tnaqqis fil-faqar fost it-tfal, filwaqt li fil-Greċja, f'Ċipru u fi Spanja l-problema kompliet tippersisti u saħansitra marret għall-agħar (ara l-Illustrazzjoni 3).

3. XPRUNATURI TAL-INUGWALJANZA

L-ixprunaturi tal-inugwaljanza fl-introjtu jvarjaw bejn l-Istati Membri. Filwaqt li l-qgħad huwa fattur fl-inugwaljanza fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi tal-UE, f'xi każijiet (bħall-Bulgarija, Ċipru, l-Estonja, il-Litwanja u l-Latvja), l-effett ridistributtiv dgħajjef tat-taxxi u l-benefiċċji għandu rwol ewlieni. F'oħrajn, l-inugwaljanza fl-introjtu għoli hija r-riżultat tal-qgħad ikkombinat ma' distribuzzjoni irregolari tal-introjtu tas-suq (il-Greċja, Spanja u l-Portugall). Fir-Renju Unit u fl-Irlanda, l-introjtu tas-suq jitqassam ukoll b'mod estremament inugwali. Madankollu, l-istati soċjali Brittaniċi u Irlandiżi jagħmlu biċċa xogħol ogħla mill-medja fit-tnaqqis tal-inugwaljanzi qabel it-taxxi u l-benefiċċji (ara l-Illustrazzjoni 5), li jirriżultaw f'eżiti ta' inugwaljanza qrib il-medja tal-UE, f'termini ta' introjtu disponibbli.

Illustrazzjoni 5: L-effett ta' tnaqqis tal-inugwaljanza tat-taxxi u t-trasferimenti (2015)

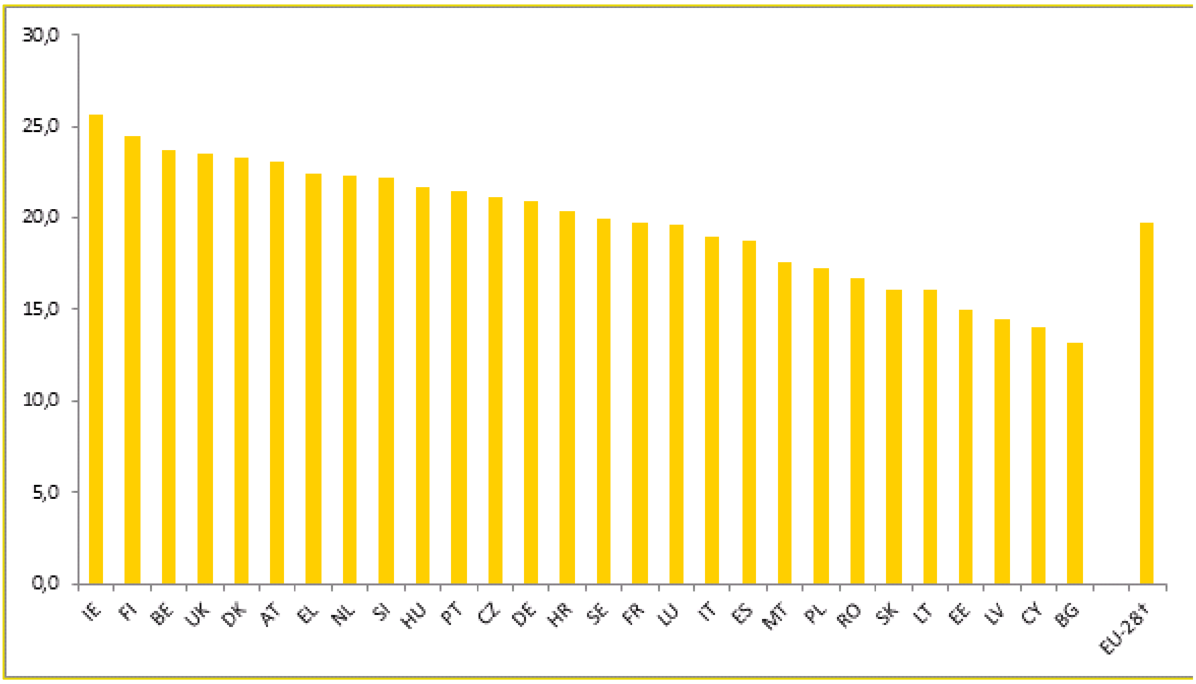

†medja sempliċi, id-dejta għal DE hija tal-2014

[11] Kalkoli tal-Kummissjoni, ibbażati fuq id-dejta tal-Istatistika tal-Unjoni Ewropea dwar l-Introjtu u l-Kundizzjonijiet tal-Għajxien (EU-SILC).

Iż-żidiet fil-bidla teknoloġika żiedu l-inugwaljanza fl-introjtu. Filwaqt li huwa pożittiv għat-tkabbir ekonomiku b'mod ġenerali, il-progress teknoloġiku jżid it-tixrid tal-pagi ("dispersjoni tal-pagi") billi jippremja l-ħiliet għoljin, b'mod partikolari f'setturi ta' valur għoli tal-ekonomija, bħat-Teknoloġija tal-Informazzjoni u tal-Komunikazzjoni (ICT). Fl-istess ħin, l-awtomatizzazzjoni għandha t-tendenza ċċaqlaq il-ħaddiema f'livelli ta' ħiliet baxxi u medji.

Madankollu, l-evidenza dwar l-effett tal-globalizzazzjoni fuq l-inugwaljanza hija mħallta. It-teorija bbażata fuq mudelli kummerċjali tradizzjonali tissuġġerixxi li aktar kummerċ iwassal għal inugwaljanza akbar fil-pajjiżi sinjuri. Madankollu, l-istudji empiriċi sabu riżultati kontradittorji. B'mod kruċjali, il-mod kif jirrispondu l-istituzzjonijiet tas-suq tax-xogħol u dawk li jfasslu l-politika jista' jiddetermina jekk il-kummerċ joħloqx aktar jew inqas inugwaljanza.

L-effetti tal-istituzzjonijiet tas-suq tax-xogħol spiss ikunu wkoll ambigwi. L-istituzzjonijiet riġidi tas-suq tax-xogħol mhux neċessarjament inaqqsu l-inugwaljanza, għaliex għalkemm jistgħu jwasslu għal pagi ogħla għal dawk li jaħdmu, jistgħu jwasslu wkoll għal aktar qgħad.

Fatturi oħrajn, bħal demoFigureics u l-kompożizzjoni tal-familja, jaffettwaw ukoll l-inugwaljanza. Iż-żieda fis-sehem ta' familji b'persuna waħda tista' żżid l-inugwaljanza billi tnaqqas il-kapaċità tagħhom li jiġbru r-riżorsi flimkien. Id-daqs dejjem jonqos tal-familji, flimkien mar-rati ogħla tal-immigrazzjoni, jistgħu jżidu wkoll l-inugwaljanza — b'mod partikolari l-inugwaljanza fl-opportunitajiet — billi jwasslu għal konċentrazzjoni ogħla tal-assi fost il-popolazzjoni indiġena.

4. GĦODOD TA' POLITIKA LI JINDIRIZZAW L-ISFIDA TAL-INUGWALJANZA

Il-prevenzjoni u t-tnaqqis tal-inugwaljanza jiddependu ħafna fuq l-azzjonijiet u r-riformi tal-Istati Membri. L-UE għandha r-rwol li tappoġġja u tikkomplementa l-politiki tal-Istati Membri fl-oqsma tal-inklużjoni soċjali u l-protezzjoni soċjali, permezz ta' gwida politika u appoġġ finanzjarju għar-riformi.

Hemm għadd ta' għodod ta' politika disponibbli għall-Istati Membri sabiex itejbu l-ugwaljanza fl-introjtu u fl-opportunitajiet indaqs. Madankollu, ir-rispons politiku xieraq se jiddependi fuq:

- qari bir-reqqa tal-ixprunaturi tal-inugwaljanza f'kull Stat Membru;
- fatturi speċifiċi għall-pajjiżi, bħar-rata tal-qgħad, il-kompożizzjoni settorjali tal-ekonomija, l-istituzzjonijiet tas-suq tax-xogħol u t-tfassil tas-sistema ta' ħarsien soċjali.

L-investiment fl-edukazzjoni u l-ħiliet huwa għodda politika ewlenija għat-tnaqqis tal-inugwaljanza u l-promozzjoni tal-opportunitajiet indaqs. B'mod partikolari, bħala rispons għall-prattiki tax-xogħol li qegħdin jinbidlu kawża tat-teknoloġija, it-titjib tal-ħiliet tal-ħaddiema b'ħiliet baxxi għandu l-akbar potenzjal li jikkontrobatti d-dispersjoni tal-pagi, filwaqt li joħloq ukoll aktar impjiegi. Għat-tfal u ż-żgħażagħ, l-edukazzjoni hija effettiva fil-ħolqien ta' aktar opportunitajiet indaqs, sakemm it-tfal kollha jkollhom aċċess għal edukazzjoni ta' kwalità għolja, irrispettivament mill-isfond tagħhom.

Is-sistema fiskali u tal-benefiċċji hija l-lieva ta' politika ewlenija għall-indirizzar tal-inugwaljanza fl-introjtu[12]. Filwaqt li l-politiki għall-indirizzar tal-iżbilanċi fil-ħiliet huma utli fi żmien medju sa twil, il-bidliet fis-sistema fiskali u tal-benefiċċji jista' jkollhom effett aktar immedjat. Xi pajjiżi, bħall-Irlanda, l-Ungerija u d-Danimarka, jużaw is-sistema fiskali u tal-benefiċċji b'mod effettiv sabiex inaqqsu l-inugwaljanzi għolja ħafna fl-introjtu tas-suq. F'oħrajn, bħal Ċipru, il-Bulgarija, il-Latvja, il-Litwanja u l-Estonja, dan l-effett huwa

[12] Ara wkoll l-Iskeda Informattiva Tematika dwar *Is-Sistemi Fiskali u l-Amministrazzjoni Fiskali.*

ferm aktar dgħajjef (ara l-Illustrazzjoni 5).

L-effett ta' tnaqqis tal-inugwaljanza tan-nefqa soċjali jiddependi fuq kemm hija mfassla sewwa. Kemm it-tnaqqis tal-irtirar tal-benefiċċji għal dawk li jirritornaw għax-xogħol, kif ukoll il-piż tat-taxxa fuq dawk li jaqilgħu ftit huma politiki importanti li jiżguraw li n-nies qiegħda u inattivi dejjem ikollhom inċentiv ekonomiku pożittiv sabiex jimpenjaw ruħhom f'impjieg bi ħlas.

Mill-kriżi 'l hawn, il-kapaċità tas-sistema ta' benefiċċju għat-taxxa għall-kontrobilanċjar taż-żieda fl-inugwaljanza tas-suq iddgħajfet. F'xi pajjiżi, spazju fiskali strett u l-ħtieġa li terġa' tinkiseb is-sostenibbiltà tal-finanzi pubbliċi naqqsu l-kapaċità tal-Istat li jerġa' jiddistribwixxi l-introjtu. Is-sistema tat-taxxa fuq l-introjtu personali ma saritx aktar progressiva, b'numru ta' Stati Membri tal-UE joperaw sistema fiskali fissa, pereżempju, il-Latvja, il-Litwanja, l-Estonja, il-Bulgarija u r-Rumanija.

L-inugwaljanza fil-ġid tista' titrażżan permezz ta' taxxi mfassla sewwa. It-tassazzjoni fuq il-kapital (inkluża t-tassazzjoni fuq il-proprjetà u l-wirt) tista' tkun mezz rilevanti sabiex tiġi żgurata l-ġustizzja fl-opportunitajiet u distribuzzjoni aktar ugwali tal-ġid, b'kunsiderazzjoni xierqa għall-aspetti tal-effiċjenza.

Il-provvediment ta' servizzi soċjali ta' kwalità huwa għodda essenzjali fil-ġlieda kontra ż-żieda tal-inugwaljanza fl-opportunitajiet. L-għodod essenzjali għat-tkissir tat-trasferiment ta' żvantaġġ minn ġenerazzjoni għall-oħra huma:

- l-indukrar tat-tfal aċċessibbli u ta' kwalità għolja,
- l-akkomodazzjoni soċjali,
- l-edukazzjoni,
- il-kura tas-saħħa.

Id-disponibbiltà tal-indukrar tat-tfal u tal-kura fit-tul hija wkoll essenzjali sabiex tippermetti parteċipazzjoni akbar tan-nisa fis-suq tax-xogħol, li tista' tgħin sabiex titnaqqas l-inugwaljanza bejn il-ġeneri. Fejn ikun hemm dimensjoni spazjali għall-inugwaljanza, inkluża qasma sinifikanti bejn iż-żoni rurali u urbani, bħal fir-Rumanija u l-Bulgarija, l-investiment fit-trasport u l-aċċessibilità diġitali jista' jkollhom ukoll irwol importanti.

Data: 22.11.2017

5. RIŻORSI UTLI

- Il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali
- Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

ANNESS

Tabella 1 — Il-Koeffiċjent Gini qabel u wara t-taxxi u t-trasferimenti (2015, sors: EU-SILC)

	Gini Gross tal-Introjtu tas-Suq*	Gini Nett**	L-effett ta' tnaqqis tal-inugwaljanza tat-taxxi u t-trasferimenti
IE	55.4	29.8	25.7
FI	49.6	25.2	24.4
BE	49.9	26.2	23.7
UK	55.9	32.4	23.6
DK	50.7	27.4	23.3
AT	50.3	27.2	23.1
EL	56.6	34.2	22.4
NL	49.0	26.7	22.3
SI	46.7	24.5	22.2
HU	49.9	28.2	21.6
PT	55.5	34.0	21.5
CZ	46.2	25.0	21.2
DE	51.6	30.7	20.9
HR	51.0	30.6	20.4
SE	45.2	25.2	20.0
FR	49.0	29.2	19.8
LU	48.1	28.5	19.6
IT	51.3	32.4	18.9
ES	53.4	34.6	18.8
MT	45.7	28.1	17.6
PL	47.9	30.6	17.3
RO	54.1	37.4	16.7
SK	39.8	23.7	16.1
LT	54.0	37.9	16.1
EE	49.8	34.8	15.0
LV	49.8	35.4	14.5
CY	47.5	33.6	14.0
BG	50.2	37.0	13.2
UE-28†	**50.2**	**30.4**	**19.8**

Sors: Kalkoli proprji bbażati fuq l-EU-SILC, dejta ta' stħarriġ tal-2014, DE: 2014

*Gini, gross mit-taxxi u mingħajr trasferimenti

**Gini kkalkolat wara t-taxxi diretti u t-trasferimenti soċjali kollha (inklużi l-pensjonijiet)

†Medja mhux ponderata